

Landbruks- og matdepartementet
Postboks 8007 Dep
0030 Oslo

Landbruks- og matdep.	
Saksnr.: 13/723	Doknr.:
Mottatt: 12 SEPT 2013	
Saksbehandler: JP/MPL	Ark.: 66
Kopi:	Avskr.:

Høringsuttalelse fra Fylkesmannen i Nord-Trøndelag, NOU 2013:6 God handelsskikk i dagligvarekjeden

Landbruks- og matdepartementet, Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet og Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet, sender på høring NOU 2013:6 "God handelsskikk i dagligvarekjeden". Dagligvarelovutvalget ble oppnevnt ved kongelig resolusjon i oktober 2012, og overleverte sin innstilling til de tre departementene 30. april 2013.

Matkjedeutvalget anbefalte flere tiltak for å motvirke uheldige forholdene i verdikjeden for mat, herunder en egen lov om god handelsskikk og et tilhørende ombud med sanksjonsmuligheter. Et enstemmig Dagligvarelovutvalg har blitt enige om et forslag til lov om god handelsskikk og opprettelse av et eget Handelstilsyn underlagt Konkurransetilsynet for å følge opp anbefalingene fra Matkjedeutvalget, som et bidrag til å oppnå mer ryddige forhold i dagligvarebransjen.

Lovforslaget gjelder for dagligvarer og næringsmidler og forbruksartikler til storkjøkken (§2). Loven gjelder også for omsetning mellom næringsdrivende av varer som er ment for detalj salg i butikk. Omsetning av råvarer og innsatsvarer omfattes ikke av lovforslaget. Landbruksnæringa som råvareleverandører er avhengige av en velfungerende verdikjede for mat, og landbrukets produksjonsmuligheter er avhengig av produktutvalget matkjedene foretar. Gjennom landbrukssamvirket kommer også landbruksnæringa i direkte berøring med lovens virkeområde.

Hovedinnhold i lovforslaget

Loven har forbrukerens interesse (pris, kvalitet, utvalg og tilgjengelighet) som formål (§1). Forbrukerens interesse skal beskyttes gjennom å skape mer ryddige forhold mellom leverandør og dagligvarekjede.

I §§4-12 er det nedfelt de mer konkrete bestemmelsene som utgjør «god handelsskikk»:

- Skriftlighet og fullstendighet
- Informasjon i forhandlinger
- Forretningshemmeligheter skal ikke utnyttes uten samtykke
- Beskyttelse av investeringer som er gjort i god tro
- Loven regulerer ikke hvem som skal ha ansvar for svinn og reklamasjoner, men krever at det skal være regulert
- Delisting skal begrunnes skriftlig.
- Det er et generelt forbud mot «forretningsmetoder som kan fremkalle alvorlig frykt hos andre parters ansatte».

Opprettelse av Handelstilsyn

Matkjedeutvalget anbefalte et eget Ombud for oppfølging av en lov om god handelsskikk.

Dagligvarelovutvalget anbefaler at det opprettes et eget uavhengig Handelstilsyn, lagt administrativt til Konkurransetilsynet for å ivareta denne rollen.

Fylkesmannens vurdering

Det norske landbrukssamvirket ble dannet for å sikre bonden avsetning på sine produkter. Landbrukssamvirket sørget for at primærprodusentene fikk om lag samme pris, uavhengig av avstand til markedet. Samvirket ble bondens verktøy for å oppnå en politisk målsetning om landbruk over hele landet. Ved å klatre oppover i verdikjeden, oppnådde bøndene verdiøkning på sine varer og markedsrett. Det er viktig å opprettholde en balanse og jevnbyrdighet i forhandlingene mellom matvarekjedene og leverandørene. På den måten kan vi sikre at vi er i stand til å levere og ivareta viktige forbrukerinteresser knyttet til mangfold og valgfrihet.

Det har i løpet av de siste årene skjedd en maktforskyvning i verdikjeden for mat i favør av dagligvarekjedene. Dette har medført at det kan være større utfordringer for bonden og matindustrien knyttet til å nå forbrukerne med sitt vareutvalg. Videre kan denne forskyvningen av makt føre til at det er vanskeligere å oppnå riktig pris for varene. Regjeringen oppfordres også til å se nærmere på andre deler av forholdene i verdikjeden for mat som ikke er behandlet av Dagligvarelovutvalget. Vertikal integrasjon for bonde og forbruker, og direkte forhandlinger og kontrakter mellom bonden og dagligvarehandelen er i denne sammenheng områder hvor det er behov for kunnskap om konsekvenser.

Fylkesmannen støtter forslaget om å innføre en lov om god handelsskikk og et tilhørende uavhengig Handelstilsyn.

Med hilsen

Inge Ryan
Fylkesmann i Nord-Trøndelag

Kirsten Indgjerd Værdal
Landbruksdirektør
Landbruksavdelingen

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen underskrift